

права. Так, науковці Пилипенко П.Д., Ротань В. Г., Толкунова В.Н. дотримуються позиції, що базується на предметі регулювання трудових відносин у його буквальному розумінні, а саме на терміні «праця». Так, відповідно до даної думки, поняття «служба» має не трудовий характер, а державно-владний, адже виконання службових обов'язків завжди супроводжується у демократичній державі наявністю громадського контролю та гострої соціальної потреби, що свідчить про підвищену складність регулювання правових відносин даного типу [2, с. 29].

Проте, виходячи із зазначеного чеського досвіду оптимізації законодавства про працю, можна дійти висновку, що навіть у відносинах держава-службовець мають місце демократичні принципи, з яких випливають права як з боку державного органу, так і з боку службовця. Наприклад, український досвід врегулювання праці жінок свідчить, що профільні накази Міністерства охорони здоров'я та норми Кодексу законів про працю України діють й у випадку з військовослужбовцями [3, с. 17].

Безумовно, чеський досвід в сфері організації військової служби нині не відповідає українським реаліям, адже дія вітчизняного КЗпП зі значними обмеженнями поширюється на питання, пов'язані з військовою організацією, хоча, як і у чеському кодексу-відповіднику, наш нормативно-правовий акт також містить значну кількість виключних прав та обов'язків стосовно працівників та роботодавців. Очевидно, означене питання потребує вирішення на часі, оскільки спрощене регулювання відносин, прямо або за аналогією пов'язаних з працею, дозволить уникнути порушень у даній сфері. Проте головною «перепорою» спрощення законодавства стосовно військової служби можна вважати наявність строкової військової повинності, адже, на відміну від Чеської Республіки, вона не має оплатного характеру.

1. Vaclav Dvorak, *Nový zákoník práce. Právní rozhledy*. 6. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. 464 s. Kapitola Pojetí pracovního práva a jeho funkce.

2. Пилипенко П. Д. Проблеми теорії трудового права: монографія. Львів: Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 1999. 214 с.

3. Ротань В.Г., Зуб І. В., Стичинський Б. С. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. 16-те вид., доп. і перероб. Київ: А.С.К., 2016. 600 с.

Жушман Ілля Миколайович,
студент юридичного факультету
Науковий керівник – д.ю.н., професор Наливайко Л.Р.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

КЛЮЧОВІ ПОДІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН УКРАЇНА-НАТО

Верховна Рада 8 травня 2017 року визначила вступ до НАТО метою зовнішньої політики України. Головним аспектом відносин з Альянсом є розширення меж співпраці з метою набуття членства у цій організації. В Альянсі

вказали, що співпраця НАТО з Україною є «важливою частиною вкладу НАТО в проектування стабільності в Євро-Атлантиці і за її межами». Тому питання взаємовідносин Україна-НАТО постає ключовим у закріпленні позицій України на міжнародному політичному рівні.

Дослідженість теми українськими вченими, юристами-міжнародниками, істориками є недостатньою, оскільки події перебувають у постійній динаміці та потребують аналізу підписаних документів, промов, подій у світовій спільноті. Серед останніх досліджень – «Україна у міжнародних відносинах. Цілі, інструменти, перспективи» Фонду ім. Фрідріха Еберта, деякі українські праці Є. Марчука, С. Речич, Л. Прокопенка, В. Корнілова, але датуються вони 2011-2012 роками. Щодо зарубіжних досліджень, то їх кількість є значно вищою. Починаючи з видань від Дослідницького центру НАТО, закінчуючи діяльністю впливових центрів досліджень Pew Research Center та East European Security Research Initiative, які є більш актуальними.

Відносини між Україною та НАТО почали розвиватися на початку 90-х років і з того моменту стали одним з найбільш вагомих партнерств Північно-атлантичного альянсу. Діалог і співпраця були початі після кінця Холодної Війни, коли нещодавно незалежна Україна приєдналася до Північної Ради Атлантичної Співпраці (1991) і Співпраці заради миру (1994). Співпраця поглибилась через якийсь час і Україна почала активно взаємодіяти, вносячи вклад в дії і місії НАТО. Пріоритетним аспектом співпраці є усебічне реформування в секторі безпеки і захисту, який життєво важливий для українського демократичного розвитку і для зміцнення оборонного потенціалу. Допомога Україні в реалізації цілей оборонної реформи є важливою, оскільки доповнює роботу, що проводиться спільною робочою групою з питань оборонної реформи та процесу планування та огляду з військовим досвідом. Важлива частина практичного військово-військового співробітництва здійснюється у рамках Військового комітету з робочим планом України, використовуючи навчальні, допоміжні та консультативні заходи, які НАТО пропонує країнам-партнерам. Всі ці заходи спрямовані на покращення сумісності та зміцнення оперативних можливостей збройних сил України, а також значне сприяння проведенню оборонної реформи.

Основним документом залишається Хартія 1997 року про особливе партнерство, яка лежить в основі відносин Україна-НАТО. Комісія Україна-НАТО (КУН) керує спільною діяльністю та надає умови для консультацій між союзниками та Україною з питань безпеки, що становлять спільний інтерес. КУН може зустрічатися на різних рівнях, включаючи глави держав та урядів, міністрів закордонних справ або оборони, послів та різних форматів робочого рівня.

Декларація про доповнення до Хартії, підписана у 2009 році, надала КУК головну роль у поглибленні політичного діалогу та співпраці для підтримки реформ в Україні. Головним інструментом підтримки цього процесу є Річна національна програма (РНП), яка відображає цілі національної реформи в Україні та щорічні плани імплементації. РНП складається з п'яти глав, присвячених: політичним та економічним питанням; оборонним та військо-

вим питанням; ресурсам; питанням безпеки; юридичним питанням [1]. Союзники оцінюють прогрес у рамках РНП щорічно. Відповідальність за реалізацію покладається перш за все на Україну і координується службою Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, яка також очолює Комісію з співпраці України з НАТО. Через процес РНП союзники спонукають Україну активно впроваджувати процес реформ для зміцнення демократії, верховенства права, прав людини та ринкової економіки.

Якщо проаналізувати події у відносинах Україна-НАТО, то найбільш вагомими були ті, які надавали Україні певне членство або можливість взяти участь у кооперації «на рівних»:

1991 рік: відразу після досягнення незалежності з розпадом Радянського Союзу Україна приєднується до Ради Північноатлантичного співробітництва.

1994 рік: Україна приєднується до Партнерства заради миру (ПЗМ), ставши першою зі Співдружності Незалежних Держав, яка зробила це.

1998 рік: створена Спільна робоча група Україна-НАТО з питань оборонної реформи.

Травень 2002 року: Президент Леонід Кучма оголошує мету України щодо майбутнього членства в НАТО. На засіданні КУН у Рейк'явіку, Ісландія, міністри закордонних справ підкреслюють своє бажання перевести відносини на якісно новий рівень.

Квітень 2008: На Бухарестському саміті лідери країн Альянсу погоджуються, що Україна стане членом НАТО в майбутньому.

Листопад 2012 року: НАТО ініціює програму підвищення оборонної освіти (DEEP) з Україною у відповідь на запит міністра оборони України.

Квітень 2014: міністри закордонних справ країн СНД зустрічаються в Брюсселі. У спільній заяві вони об'єднуються у засудженні військового втручання Росії в Україну, заявивши, що не визнають незаконну анексію Криму Росією та закликають Росію її скасувати.

9-10 липня 2017 року: Північноатлантична рада відвідує Україну, щоб відзначити 20-річчя відокремленого партнерства між НАТО та Україною. Посли НАТО беруть участь у засіданні КУН, який проходить під керівництвом Президента Порошенка. Під час дводенного візиту Генеральний секретар має двосторонні зустрічі з Президентом, Прем'єр-міністром та іншими вищими посадовими особами. Він також звертається до українського парламенту, де підкреслює, що Україна є суверенною нацією і має право самостійно обирати власні схеми безпеки. Генеральний секретар знову підтверджує тверду підтримку НАТО суверенітету та територіальної цілісності України і закликає Росію вивести свої тисячі солдатів з Східної України та припинити підтримку бойовиків з командуванням та управлінням та військової техніки [2].

Ставлення жителів України до питання вступу України до НАТО є важливим для комплексного аналізу впливу подій на населення. За даними опитування, частка прихильників вступу України до НАТО переважає над часткою противників: якби референдум щодо вступу України до НАТО проводився у вересні 2017 року, й у голосуванні взяли участь усі ті, хто визначився зі

своїм вибором, явка становила би близько 72%, а голоси учасників розділилися б таким чином: 62% – за вступ України до НАТО, 38% – проти [3]. Тобто питання співпраці та вступу до НАТО є актуальним для значної кількості українців, що показує важливість розвитку цих відносин та підтримці курсу на Україні на НАТО.

Таким чином, євроінтеграційний курс для України повинен обов'язково розглядатися поряд зі стратегічним партнерством з НАТО, оскільки доповнює процес реформування та державних перетворень у системі імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» та впровадження Програми діяльності Кабінету Міністрів України, важливими реформами військового сектору, у тому числі Збройних Сил України. У системі це дасть змогу зробити процес інтеграції України в спільноту Європейського Союзу та НАТО комплексним і всеохоплюючим.

1. Особливе партнерство України з НАТО. Міністерство закордонних справ України. URL: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/nato>.

2. Relations with Ukraine. North Atlantic Treaty Organization. URL: https://www.nato.int/cps/su/natohq/topics_37750.htm.

3. Геополітичні орієнтації жителів України. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=720&page=1>.

Катрич Дар'я Костянтинівна,
ад'юнкт кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У МІЖНАРОДНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ УКРАЇНИ З НАТО

Співробітництво Національної поліції з правоохоронними структурами та аналогічними правоохоронними формуваннями іноземних держав відіграє важливу роль у досягненні її основної мети – служіння суспільству шляхом охорони прав і свобод людей, а також впливає на його розвиток та організаційно-штатну розбудову. Відповідно до ст. 4 Закону України «Про Національну поліцію» вона у своїй діяльності взаємодіє з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями на підставі міжнародних договорів, а також установчих актів та правил міжнародних організацій, членом яких є Україна [1]. Для організації заходів з міжнародного співробітництва у складі Національної поліції створено Департамент Інтерполу та Європолу, який є самостійним структурним підрозділом апарату Національної поліції України, який забезпечує представництво України в Міжнародній організації кримінальної поліції – Інтерпол та Європейському поліцейському офісі (Європол), а також повноважень Національної поліції як Національного центра-